

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput V. Iræ definitio, ejusque gradus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

CAPUT V.

Irae definitio, ejusque gradus.

Ira, quæ capitale est vitium, sic definitur: appetitus, seu desiderium vindictæ, quod ex ap-

ter, & negative se habet, graviter peccat. Huius enim motus, ex objecto suo graviter inordinatus, sicut non positive approbari, ita nec indifferenter permitti possunt, sed positiva displicentia sunt improbandi. Contingit (inquit S. Thomas I. 2. q. 74. a. 6.) peccatum esse in ratione dupliciter. Uno modo, quando imperat illicitas passiones . . . alio modo quando non reprimit illicitum passionis motum, sicut, cum aliquis postquam deliberavit, quod motus passionis insurgens est inordinatus, nihilominus circa ipsum immoratur, & ipsum non expellit. Concupiscentiam non nocere Concilium Trid. definit (Sess. 5. Can. 5.); at non mere non consentientibus; sed virtualiter per gratiam repugnantibus. Virtualiter ille repugnat, qui non solum internam displicentiam habet, sed & actionem, unde tentatio oriebatur, quantocytus abrumpit, nisi ejusdem continuationem necessitas, aut Proximi utilitas exigat. Porro Remedia contra luxuriam alia præservativa; alia sanativa, seu irruentis tentationis expulsiva sunt. Ad priorem classem pertinetque in textu allata pertinent; ad posteriorem ista spectant. 1. Seria ad studium literarium, vel negotium quoddam œconomicum, domesticum &c. mentis applicatio. 2. Pia, ac fixa Christi flagellis dilaniati, in cruce transfixi &c. confideratio. 3. Artificiose phantasmatum gratiorum ingrata, ac horrida conversio. Pulchræ fami- næ impura species mentem occupat? Illico mutata scena eandem, in sepulchro repositam, putritam, ac vermibus scatentem tibi repræsentat, va-

prehensione oritur injuriæ acceptæ, vel quam nos accepturos fore timemus, & quam repellere nitimur. Tres in ira gradus sunt considerandi. Primus, cum ira concipitur; quod Dominus apud Matthæum docet dicens: *Qui irascitur fratri suo* (Matth. 5.). Secundus, cum declaratur ira aliquibus verbis, veluti: *Qui dixerit, Raca.* Tertius, cum verba injuriosa proferuntur, veluti: *Qui dixerit, Fatue.* Quandoquidem Dominus in hisce tribus gradibus tria judicia distinguit, extra dubium est non æque omnes esse peccata. Primus, qui naturalis est, & involuntarius animæ motus, cum a ratione reprimi possit, meriti, & virtutis potest esse subiectum. Ideo Psalmista dicit: *Irascimini, & nolite peccare* (Psalm. 4.); id est, si irascimini, cavete ne vos ira ad peccandum pertrahat.

omnino gehennalibus absorptam flammis. Actum impurum cum alio comittendum, aut commissum diabolus suggerit? Hunc e vestigio complicem velut hostem omnium periculosissimum concipe, qui damnum infinitum non semel tibi causavit. Quid? dicito, si iste me sclopo trājicere, gladio confodere, aut bonis meis spoliare attentasset; adhuene illum adirem, ipsiusque amicitia frui optarem? An non potius velut hostem execrerer? Ita sane. Sed quis meam animam pessumdedit? Quis eam gratia, ac beatitudinis jure exspoliata Deo, & hominibus odibilem reddidit? An non hic inimicus homo, iste seductor &c. hoc fecit? Et infans ego eum adhuc sequor, amo, foveo? Sed ex nunc jam non sequar &c.

hat. Cum ex ira injuriosa in proximum verba
 jacimus, majus vel minus peccatum est, pro
 graves, aut leves sunt injuriæ. Sancta vero est
 ira in dæmonem, & in peccatum, cum adversus
 utrumque pugnamus, & eorum opera destrui-
 mus: hæc ira vocatur *zelus*. In veteri Testa-
 mento Deus iratus sæpe legitur contra peccato-
 res, contra Judæos, & contra Jerusalem. David
 sic Deum orat: *Effunde iram tuam in gentes,*
quæ te non noverunt (Psalm. 78.), & alibi ait:
Neque in ira tua corripias me (Psalm. 6.). De-
 Filius, adeo in homines misericors, contra vendi-
 ces in templo iratus est *circumspiciens eos cum*
ira (Marci 3.). Sancti homines sic irati sunt
 immania crimina intuentes: qui vero hac ira non
 corripitur, se Dei honorem parum curare de-
 rat. Verum magna hic adhibenda est cautela,
 interdum enim zeli specie ira, invidia, vel odium
 tegitur. In quatuor igitur circumstantiis ira pec-
 catum est, 1. quando is, cui irascimur, malum
 quod minamur, non meretur. 2. Quando non
 tantum meretur. 3. Quando licet hoc malum
 ille mereatur, justitiæ tamen ordinem non ser-
 vamus; veluti si filius, cujus pater peremptus
 est, occisorem, non servato juris ordine, vellet
 occidi. 4. Quando finis debitus non respicitur,
 veluti si quis iram suam solum vellet explere.
 In quatuor hisce casibus grave ira est peccatum.
 Si vero tantum vehementer animum turbaret,
 nec compefceretur, non adeo grave esset pecca-
 tum; nihilominus in hoc etiam casu iram vitare
 sacra nos paginæ docent, ex illa siquidem mala
 plura proficiuntur. Sanctus Paulus fideles sic

admonet: *Sol non occidat super iracundiam vestram* (Ephes. 4.). Sanctus Jacobus ait: *Ira viri justitiam Dei non operatur* (Jac. 1. 20.) Subdit Ecclesiasticus: *Ne sis velocis ad irascendum, quia ira in sinu stulti requiescit* (cap. 7.). Salomon inquit: *Vir iracundus provocat rixas, & qui ad indignandum facilis est, erit ad peccandum proclivior* (Prov. 15.). Ethnici Philosophi, Seneca præcipue, eximia contra iram dant præcepta, quam Poetæ *brevem furorem* vocant, & rationis hostis est præcipuus. At non argumentis hisce fideles ab ira Confessarii debent avertere; sed qua ipsa spiritui Evangelii adversatur, qui benignitatis, & mansuetudinis spiritus est, ut Christus nos admonet dicens: *Discite a me, quia mitis sum & humilis corde* (Matth. 11.); & hanc mansuetudinem inter evangelicas beatitudines recenset (Matth. 5.). Hoc nos contra iram adhibere remedium Salomon docet inquit: *Responsio mollis frangit iram* (Prov. 15.). Apostolus vero nos admonet, ut veluti turgido torrenti locum demus iræ: *Non vosmetipsos defendentes; sed date locum iræ* (Rom. 12.) (a).

Ira

(a) Molliter respondere, & alienæ iræ fortiter cedere addiscet. 1. Qui turpes iræ effectus & actus in alio iracundo attentius adnotarit. 2. Qui iræ damna (qualia sunt continua mentis amaritudo, mortis acceleratio, hominum odium, & divinæ Benedictionis propulsatio) serio recogitarit. 3. Qui ad quævis adversa animum jam de mane præmunierit, auxiliumque ab eo petierit, qui dixit: *Discite a me; quia mitis sum, & humilis corde.*

Ira, si in animo moretur, duas malas gignit filias, indignationem nempe, & mentis tumorem seu audaciam. *Indignatio* est, cum familiaritatem cum illo abrumpimus, cui sumus irati, & omnia urbanitatis officia illi negamus. Si praeterea ejusdem necessitati non subvenimus, dum illi opem ferre tenemur; aut si intrinsecus illum vehementer aspernamur; aut si grave inde scandalum proficiscitur; tunc indignatio mortale est peccatum. *Mentis Tumor* est audacia, qua vindictam impellimur, eamque meditamur; & prout magna vel exigua est vindicta, mortale seu veniale peccatum committitur.

Si exterius ira prodeat, & aliquo indicio declaretur, tres inde malæ filiae proficiscuntur, videlicet clamor, contumelia, & blasphemia. *Clamor* est inordinatus loquendi modus, qui peccatum dumtaxat veniale est, si grave scandalum non pariat. *Contumelia* est injuriosum verbum. *Blasphemia* vero est in Deum maledictio.

Ira, quæ ad actiones se extendit, *rixam*, gignit, quo nomine contentiones, bella, & pugnae comprehenduntur.

CAPUT

de. 4. Qui Jesum inter lictores, & iniquos ante Judices velut agnum mansuetum sibi ad imitationem proposuerit. 5. Qui suos defectus, aliis forsitan domesticis satis onerosos, secum ruminaverit. 6. Qui omnia a Deo summe justo, summeque provido ad peccata expianda, ac augenda merita, perterne sibi immissa, certo crediderit. Vid. Nat. Alexander Theol. Dog. Mor. lib. 3. art. 1.